

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יום ה – כ"ד ניסן תשע"ז
פרשת שמיני

כותרת

מר? אולי זו תרופה

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת שמיני

מר? אולי זו תרופה

לפני מספר שנים, יהודי חרדי בן 45 מירושלים עבר תאונת דרכים קשה. הוא רכב על האופנוע שלו, ונפגע מרכב חולף בכביש. למעשה הוא הועף עשרות מטרים ונפגע באורח בינוני, אך סירב להתפנות לבדיקות בבית הרפואה. רק כששוכנע להיבדק, התגלו פציעות בגופו – אבל מה שהדהים את הרופאים היה שגילו לו את הימחלה הארורה' בריאות. בזכות הגילוי המוקדם, אמרו לו, גבוהים הסיכויים להציל את חייו.

לא פעם אירוע שמתחיל רע, מתברר בהמשך כמשהו חיובי. גם בתנ"ך אנו מוצאים דוגמאות לאירועים ואפילו לחפצים שהייתה להם סטיגמה שלילית, ולבסוף התבררה תועלתם.

ארון הברית

רבים מכירים את הסרט 'שודדי התיבה האבודה'. בסרט, אינדיאנה ג'ונס מחפש אחרי ארון הברית כדי שהנאצים לא ימצאו אותו ובכוחו ישתלטו על העולם. אולם לא רבים יודעים שהרעיון של הסרט מבוסס על סיפור אמיתי מהתנ"ך.

בתקופת עלי הכוהן, כשארון הברית היה בשילה, נקלע עם ישראל למלחמה עם פלישתים ולא הצליח לנצח בקרב. הם זכרו שלפני כמה מאות שנים, בתקופת יהושע, ארון הברית היה הולך לפני המחנה ומכריע את הקרבות לטובת עם ישראל. מאחר ועתה המצב היה קשה מאוד, החליטו לעקוף את עלי הכוהן, וליטול את הארון ממשכנו בשילה ולקחת אותו לשדה הקרב כדי להשיג ניצחון.

כשהארון הגיע, כל העם הריע למראה ה'קמיע', 'ותהום הארץ'. כולם האמינו שהארון יושיע אותם. הפלישתים שמעו גם כן על בוא הארון, 'נשק שובר שביון', ונבהלו מאוד. הם ערכו גיוס מהיר וחיצקו את צבאם. ואכן, בקרב למחרת הפלשתים ניצחו במערכה. התוצאות היו עגומות מאוד מבחינת בני ישראל. שני בני עלי, חפני ופנחס, נהרגו בקרב, וארון ברית ה' נשבה בידי הפלשתים.

האויב לקח עמו את הארון, אך לכל מקום אליו הגיע – זרע פורענות והרס, מחלות ומוות. ראשית הביאוהו לבית דגון שבאשדוד, וכאשר ראו התושבים שם את הצרות שנגרמו להם בגלל הארון – העבירוהו לגת, שם 'ותהי יד ה' בעיר, מהומה גדולה מאוד, ויך את אנשי העיר מקטן

ועד גדול". בהמשך "וישלחו את ארון האלוקים עקרון", וגם שם: "ויזעקו העקרונים לאמרו הסירו אלי את הארון אלוקי ישראל להמיתני ואת עמי".

בחלוף שבעה חודשים שהארון היה שבוי אצל הפלישתים, החליטו הללו להשיבו לעם ישראל. הארון הגיע לבית-שמש אבל גם בו היה אסון: "ויך ה' באנשי בית שמש כי ראו בארון ה'". הם פתחו את הארון והציצו בפנים, ולכן הוכו (מצודת דוד שם).

בסופו של דבר הועבר הארון אל בית אבינדב, והוא ובנו אלעזר שמרו על הארון (שמואל א, פרקים ה-ז). כאן אנו מגיעים להפטרה של פרשת שמיני. הארון עמד עשרים שנה בבית אבינדב, עד שדוד מלך בירושלים והחליט להעלות את הארון לירושלים.

דוד בא לשם עם עגלה חדשה, שם את הארון על העגלה, ואז צעד בראש תהלוכה של שלושים-אלף איש והכול מלווים את הארון בשירה ובריקודים. ואז, כשנדמה היה שעוד רגע הארון יפול, עוזה בנו של אבינדב תמך בו כדי להצילו. באותו רגע התרחש אסון גדול: "ויחר אף ה' בעוזה", והוא מת במקום. שוב היכה הארון בעם. דוד המלך אמר: "איך יבוא אלי ארון ה'?" ולכן: "ויטהו בית עובד אדום הגיתי", שהוא היה לוי.

המפרשים מונים כמה סיבות למות עוזה: א. את הארון נדרש לשאת על הכתף, ולא בעגלה. ב. רק ללוויים מותר להוביל את הארון, ועוזה היה בן שבט יהודה. ג. אסור היה לגעת בארון, רק בבדיו (במוטות הנשיאה שלו).

אבל אז חל 'מהפך' ב'התנהגותו' של הארון, ובזכותו: "ויברך ה' את עובד אדום ואת כל ביתו". הברכה הייתה בכך שאשתו וכל כלותיה ילדו בנים זכרים, ובנוסף לכך ה' בירכו בעושר ובכל טוב. כשדוד שמע על כך החליט להעלות את הארון לירושלים, אבל הפעם בדרך הנכונה. הלוויים נשאו את ארון הברית (שמואל ב, פרק ו).

על ברכת ה' את בית עובד אדום אומר המכילתא דבר מעניין מאוד: "אמרו (ישראל): הארון הזה של פורענות הוא, הוא היכה את אנשי בית שמש, היכה עוזה, לכך עשה הקב"ה שיידעו ישראל של ברכה הוא. שנאמר, וישב ארון ה' בית עובד אדום ויברך ה' את עובד אדום".

הקב"ה רצה להראות שהבעיה היא לא ארון ה'; שארון הברית הוא ארון של פורענות כמו שעם ישראל רצה לטעון ולהאשים בו את כל הצרות. לכן הוא הראה שארון הברית הביא ברכה גדולה לבית עובד אדום. הכול תלוי בהתנהגות שלנו.

קטורת

את הרעיון הזה אנו מוצאים גם בפרשת השבוע, שמיני, שבה קוראים על חנוכת המשכן. התורה מספרת שבאמצע השמחה הגדולה: "ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהו איש מחתנו ויתנו בהן אש ושימו עליה קטורת, ויקריבו לפני ה' אז זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש... וימותו לפני ה'" (שמיני י, א-ב). בני אהרן הקריבו קטורת בלי רשות, ואיבדו את חייהם.

בחומש במדבר, בפרשת קורח, אנו קוראים על סיפור דומה. מאתיים-וחמישים איש חברו לקורח טענו שהם רוצים להיות כוהנים גדולים. מדוע דווקא אהרן נבחר לכך?

משה הציע להם: "זאת עשו, קחו לכם מחתות... ותנו בהן אש ושימו עליהם קטורת לפני ה' מחר, והי' האיש אשר יבחר בו ה' הוא הקדוש, רב לכם בני לוי". משה הזהיר אותם: "מי שיבחר הוא חי, וכולכם אובדים" (קורח טז, ו-ז). ואכן, זה מה שקרה בסופו של דבר: "ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמישים ומאתיים איש מקריבי הקטורת" (טז, לח).

מיד למחרת האירוע החמור, עם ישראל התלונן שוב נגד משה ואהרן: "אתם המיתם את עם ה'", בגללכם כולם מתים. כתוצאה מהתלונה פרצה מיד מגיפה בעם, ואז משה אמר לאהרן: "קח את המחטה ותן עלי' אש מעל המזבח ושים קטורת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם". זה מה שעשה אהרן: "ויקח אהרן... וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטורת... ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה".

אומר רש"י דבר נפלא: "למה בקטורת? לפי שהיו ישראל מלינין ומרננים אחר הקטורת לומר סם המוות הוא, על ידו מתו נדב ואביהו, על ידו נשרפו חמישים ומאתיים איש. אמר הקב"ה, תראו שעוצר המגפה והחטא הוא הממית" (יז, יג).

כמו במקרה הארון, גם פה היה נוח לבני-ישראל להאשים את הקטורת: ראו, מי שנוגע בה – מת; זה סם המוות. לכן הקב"ה הראה שהבעיה איננה בקטורת, להיפך; הקטורת עוצרת את המגיפה!

מטה משה

רעיון דומה אנו מוצאים מיד ביציאת מצרים. בחומש שמות, בפרשת בשלח, מיד אחרי קריעת ים סוף, מסופר שבני ישראל הגיעו לרפידיים ולא היה להם מי שתיה. עם ישראל התלונן בפני משה: "תנו לנו מים ונשתה", ומיד החלו לטעון ולהלין: "למה זה העליטנו ממצרים וגו'". ואז: "ויאמר ה' אל משה, עבור לפני העדה ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת... והכית בצור ויצאו ממנו מים". רש"י אומר דבר מעניין מאוד: "מה תלמוד לומר 'אשר הכית בו את

היאור? אלא שהיו ישראל אומרים על המטה שאינו מוכן אלא לפורענויות. בו לקה פרעה ומצרים כמה מכות, במצרים ועל הים, לכך נאמר אשר הכית בו את היאור, ראו עתה שאף לטובה הוא מוכן" (בשלח יז, ה).

שוב פעם סיפור דומה. האשימו את המטה, שרק מביא פורענות, והקב"ה הראה להם שהמטה של משה יכול להציל את כל העם מצמא. וכמו שהרבי מביא מהמדרש, שמשיח יבוא עם מטה משה להוציאנו מהגלות אל ארץ חמדה טובה ורחבה.

לפעמים נראה דבר שכביכול מביא פורענות וצרות, אך אם נתאמץ קצת יותר ייתכן ותהיה לנו הזכות לגלות שגם הארון, גם הקטורת וגם המטה – כולם מביאים תשועה והצלה.

זה נכון גם בחיים האישיים שלנו. לפעמים קורה לאדם דבר, והוא בטוח שפורענות מתרגשת ובאה עליו. למשל, הוא איבד את מקום עבודתו. אבל אם תהיה לו סבלנות ומעט מזל, ייתכן שבסוף יתברר שהפיטורין דחפו אותו לפתוח עסק משלו והצליח באין-ערוך מאשר קיבל בתור פועל.

או שאדם נופל ומקבל מכה חזקה, כמו אותו אברך ירושלמי, והוא עצוב מאוד שהדבר קרה לו, אבל אז מתברר שבזכות זה גילו אצלו איזו מחלה בשלב מוקדם מאוד, ובעצם הנפילה הצילה את חייו.

ונזכה שבקרוב ממש, כמו שהרבי מביא מהמדרש, שאותו מטה שעמו משה הוציא מים מצור החלמיש, יהיה בידו של משיח צדקנו, ועם המטה הזה הוא יוציא את בני ישראל מהגלות (תורת מנחם כז, 330).